

כא

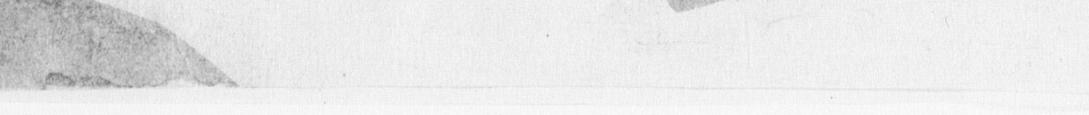
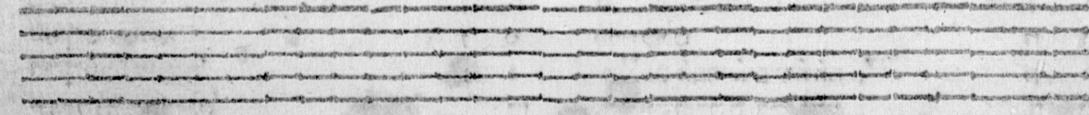
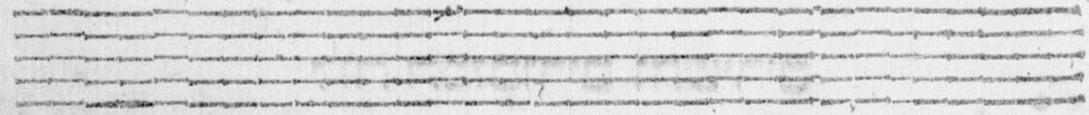
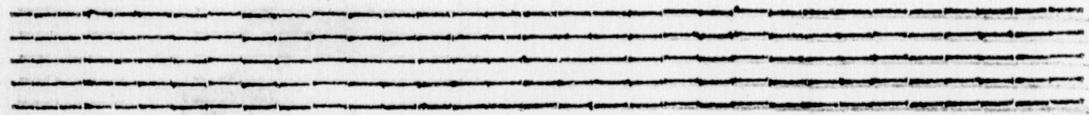
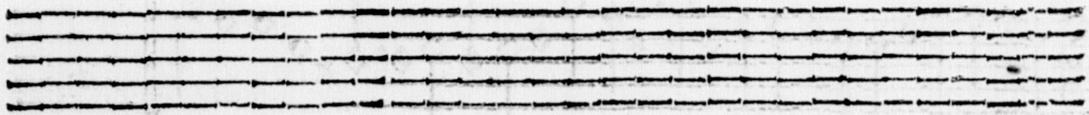
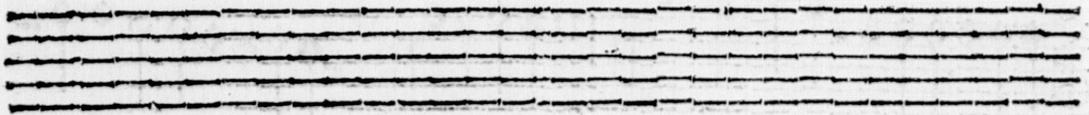
ה' ישר בני להגיד יחיו ורעננים

בו עולתה ולא בו עולתה ולא צורי צורי

בו עולתה ולא צורי

ולומר לה' לחודות יוכחשבת ליום שיר זמור

ואמנתך חסדך בבקר לחגיד עליך לשמך

מעשך גדלו מה בכנור הגיון עלי בלילות

מחשבותיך עמקו מאד ה' מעשך גדלו מה

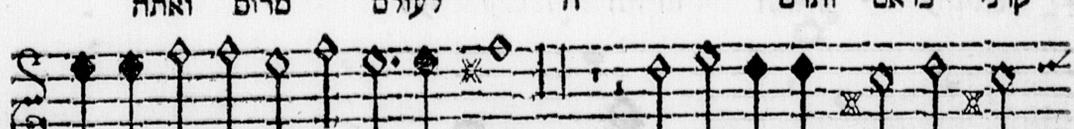
עשב כמו רשעים בפרח זאת את יבין לא וכסיל

עד עדי להשמרם אין פועלי כל ויציו

קרני כראם ותרם ה' לעולם מרום ואתה

זפרח כתמר צדיק רענן בשמן בלתי

דשנים בשיבה ינוכין עיר ישגה בלבנון כארז

ראשון שמונה קולות

יט

וערה ישרים בסוד לכב בכל ה' אודה הללויה
 עשה זכר לעד עומדת וצרכתו פעלו וחרר הוד
 חניד מעשיו כה ה' זרחום חנוק לנפלאותיו
 נאמנים ומשפט אמת ידיו מעשי נזים נחלת לחם לתת לעמו
 לעולם צוה לעמו שלח פדות פקודיו כל
 יראת חכמת ראשית שמו ונורא קדוש בריתו
 לכל טוב שכל ה' לעד עומדת תחלתו תחלתו עושיהם

שמונה קולות ראשון

ח

באך חפץ במצותיו ה' את ירא איש אשרי חללויה

וצדקתו יבורך ישרים דור ורעו יהיה בארץ נבור

יבוט לא לעולם כי וצדיק ורחום חנון לער עוסרת

נכון יירא לא רעה משמעה צדיק יהיה עולם לזכר

לאביונים נתן פור יירא לא לכו סמוך בה בטוח לכו

שניו וכעס יראה רשע בכבוד תרום קרנו לער עוסרת צדקתו

חאבר רשעים תאות תאות ונמס יחרוק

שמות קולות ראשון סיסמו

י

בחפצנו נעשה לעת נכרא יצור כל במרם מלך אשר עולם אדון

והוא הוה והוא היה והוא נקרא שמו מלך אוי כל

לו להמסיל שני ואין אחר והוא בתפארה יהיה

והוא והמשרה העוז ולו לחבירה

אפקיר בידו אקרא ביום כוסי מנת ומנוסי נכי

לי ת' ונתי ואעירה אישן בעת רוחי

אירא ולא

ראשון שמונה קולות

ואין אחר מציאותו אל עת ואין נמצא וישתבח חי אלהים יגדלן

ארון חנו לאחדותו סוף ואין נעלם כיחודו יחיד

נתנו נבואתו שפע ומלכותו גדולתו יורה נוצר לכל עולם

על אל לעמו נתן אכת תורת ותפארתו סגולתו אנשי אל

לעולמים דתו יסיר ולא חאל יחליף לא ביתו נאמן נביאו יד

בקדמותו דבר לסוף מביט סתרינו ויודע צופה לזולתו

אליהיה מתים ישועתו קץ מחבי לפדות משיחנו ימין לקץ ישלח

תהלתו שם עד עדי ברוך תהלתו שסעד עדי ברוך חסרו ברוך

סו סימני

משה תמים איש צאצאי תמים יחי תמים יחיו יחידיו ארון לו

שדי ארון לו פותחים את שדי אל אל אשר ואחרן

בנסוע משה כאמר את שח כמו למפוזר עשה קומח

הארון הארון

שמעו קולות

שני

ע

עת שרי אל אל אשר תרון לבי ולשון בשפתי שיר אפתח
 לו פותחים עת שרי אל אל אשר ארון לו פותחים
 ינהרו במסכו כמלך בו לציון ראשון ארון
 לו פותחים עת שרי אל אל אשר מרון ככנו בניו טובו אל
 כלילת ארון לו פותחים עת שרי אל אל אשר ארון
 והשרון ההר תנה ישי ולבן פנה לראש תהי נא יופי
 לפני לפני ישוב ארון לו פותחים עת שרי אל אל אשר
 אל אשר בארון מונחים אבנים ולוחות מפנינים יקר
 פותחים עת שרי אל אל אשר ארון לו פותחים עת שרי אל

כמלכנו מי באדוננו מי כאלהינו מי כאלהינו נודה לאלהינו נודה לאדוננו נודה למלכנו למושיענו הוא אתה אלהינו הוא אתה מלכנו הוא איה הוא אתה אדוננו הוא אתה מושיענו הוא מלכנו הוא אתה מושיענו

שבעה קולות

הארון בנסוע אשיר חי לאל ברוך ואענה שפתי נא אפתח
 נקרא גואל לציון ובא יואל ישענו עת אל אקרא מהולל
 בנסוע אשיר חי לאל הארון בנסוע אשיר חי לאל בנרון או
 וכפר נדרינו ונשלם גואלנו חי אל שבוחנו תשוב הארון
 הארון בנסוע אשיר חי לאל הארון בנסוע אשיר חי לאל אהרן
 ויתרון יגבר והילים טעו אלים אל ולנו גאולים נעבור חן
 נשיר נשיר וחי יגון ונס תהי אל נא חוקי הארון בנסוע אשיר חי לאל
 שפתי נא אפתח הארון בנסוע אשיר חי לאל הארון בנסוע ויהי כנס
 הארון בנסוע אשיר חי לאל ברוך ואענה

ששה קולות

יא

לה' השתחוה שמו כבוד לה' הכבוד לה' קול קדש בהדרת לה' הרעים הכבוד אל המים על ה' קול בחרת ה' קול בכח ה' קול בהדר ה' קול רבים מים על הלבנון ארוי את ה' וישבר ה' וישבר ארוי קול ראמים בן כמו ושדיון לבנון עגל כמו וירקודם קדש מרבר ה' יחול מרבר יחול ה' קול אש להבות חיצב כבוד אומר כלו זכה'כלו אילות יחולל ה' קול יתן לעמו עוה' לעולם מלך ה' וישב ישב למבור ה' בשלום עמו את יברך ה' בשלום עמו את יברך ה'

ששח קולות

Handwritten musical notation on a single staff with a treble clef. The notes are diamond-shaped and connected by stems. A common time signature 'C' is visible at the beginning.

נא יאמר לנו שהיה ה' לולי לרוד המעלות שיר

Handwritten musical notation on a single staff with a treble clef, continuing the melody from the previous staff.

אוי אדם עלינו בקום לנו שהיה ה' לולי ישראל

Handwritten musical notation on a single staff with a treble clef.

המים אוי בנו אפס בחרות בלעונו חיים

Handwritten musical notation on a single staff with a treble clef.

ה' ברוך נפשנו על עבר נחלה שטפנו

Handwritten musical notation on a single staff with a treble clef.

ה' בשם עורנו לשניהם טרף נתנו שלא

Handwritten musical notation on a single staff with a treble clef.

עושה וארץ שמים עושה וארץ שמים עושה

Handwritten musical notation on a single staff with a treble clef, ending with a double bar line.

שמים וארץ

Four empty musical staves at the bottom of the page, arranged in two pairs.

ששה קולות

סיסצו

ה' וירא כל אשרי חמעות שיר

בירכתי פוריה כגפן אשתך לך וטוב אשריך בדרכיו החולך

לשלחך סביב ויתים כשתולי בניך ביתך

יברך ה' ורא נבר יבורך בן כי הנה

על שלום לבניך בנים נראו חייך ימי כל מציון ה''

שלום ישראל על שלום ישראל על שלום ישראל

על ישראל

והתרת חף ביושביו המתעסקים בה אפי' בגלות המד והמנהג הזה אשר לזה הנני מסביר
לכל מה שכתבו הגאונים דלעיל
כאם יהודים בכמ"ר משה מפאנו ז"ל מתושבי ויכזיאה

גדרשנו לאשר שא מאתנו כהונן וכשור' המעולה כמ"ר שלמה מתאדומים
יצו איש מנטובה אשר כמה יגיעו יגעו והיה אדם הראשון להרפים
מוסיקה עברי' והוציא הוצא בלתי מסודר ואינו כן הראוי יקום איש להזיקו להרפים
באה או לקנות מהם מיד אחר' לכן אחרי ראינו הרשות על ככה נאת בעלת שרי
חקטאוויר ירח אנהנו ח"מ גזורי כנורת עירין ומימר קרישין בנחש הנושך על כל בר
ישראל אנה שיחיה שלא ירפיים בשום אופן לא כלם ולא קצת מהרברי' אשר בחבור
זה במוסיקה הזאת שלא ברשו' המחבר הנ"ל או יורשיו בזמן ט"ו שנים כתיים ולא
זוכל כנורת זו גם כן שום יהודי לקנות מחבורים אלה מיד שום אדם או מבני עמנו
או אחרים שלא ברשות המחבר הנ"ל שיעשה בהם גזיוה רושם לסימן שנתרצת
שימכרו ע"י אחר' וכל ישראל ישמעו ויראו כל הלכה ברשת האלת והקללה
הזאת' וחשומע ישכן בטח ושאנן ובצל טדי יתלונן בברכ' אמן ויניציא חשון שפ"ג

יצחק גרשון

משה כהן פורט

יהודה אריה ממורינא

שמחה לוצאטו

פּוֹב לְהִירֹת כַּח דְּהִיתִירָא וְלֹאמַר לְטַם הַפּוֹסֵק אֲשֶׁר אֲמַרְתִּינוּ אֲמַרְנוּ טְהוּרֹת מִפְּרִי יְרֵדֵי כּוֹדֵעַ
 סָמוּ בַּמַּעֲרִים כִּי וַיִּפֶּה דָן וַיִּפֶּה הוֹרָה הַלֵּכָה לַמַּעֲשֵׂה לְרַנֵּן עַל הַרְכָּה וְעַל הַתְּפִלָּה בַּמִּרְחָ
 זַמְשָׁקֵל הַמּוֹסִיקָה * זֹכְרֵנוּ בַּיּוֹמֵי חַרְפֵי בְּהִיּוֹתֵי סוּקָד עַל דְּלִתֵי הַתּוֹרָה בְּקֶקֶף פֶּאֶרְוֹנָה
 עִיר שְׂכֵלָה סוֹפְרִים בַּעֲתָה הָיָה וּמַלְכָּם בְּרַאשָׁם הַבְּאִיץ חָמוֹ כַּמְהָרָם זָכַל סוֹרְרָנוּ בְּבֵית
 הַכְּנַסֵּת כֹּל סָרַר הַקְּרוּסָה וּפְעָמִים רַבּוֹת לְבַקְשָׁתוֹ דּוֹדָיו לֹא גִרַע וְעִדִּיף מֵהֵנִי שִׁנְתָּנוּ עֲלֵינוּ
 בְּקוֹלָם מִפְּרִי הַדְּוִיטוֹת הַמִּרְכָּסִים בַּחוֹבוֹת וּבְרַחוּבוֹת * בְּכֶן שִׁירֵנוּ לֵה' וְזָמְרָנוּ לֹא לֵהֵיכָן עַד כִּי
 בָּזְכָה לְשִׁיר סִיר חֲדָם כְּבִיאַת בְּוֹאֲלָנוּ וּפְדוּתָם נִפְשָׁנוּ אֲזַכְּבִילָהּ וּכְשִׁמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ עִדִּי עַד *
 נֹאֵם בֶּן צִיּוֹן צִרְפָּתִי בָּךְ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְמַנְחָם הַשֵּׁבִי:

דְּבַר סַפְתִּים אֵךְ לְמוֹתָר כִּי עֲתָקוֹ גַּם עֲבָדוֹ חֵיל רִאיוֹת מַעֲלָת הַפּוֹסֵק מוֹדַע מְנוֹסֶת כּוֹף
 אֲמַרְנוּ אִין בְּהֵם נִפְתַּל וְעַקֵּם כִּי כֹלֵם נִכְחֹמֵי לְמַבְיָן וּמִשִּׁירֵי אֲהוֹרְנוּ הִנֵּה הַלְּמַבְסֵם זַל הַמַּחְמִיר
 כֹּתֵב סוּף הֵת וְכֶן גִּזְרוּ וְכוּ' וְכִבְדָּה גִּבּוֹן כֹּל יִשְׂרָאֵל לֹאמַר דְּבָרֵי תוֹשְׁבֹתוֹת אֲזַכְּרֵם מִלְּהוֹרֵאוֹת
 לֹא לֵאלֹהֵי וְכוּ' וְכִיכֹחַ בְּהַן עַל הַיּוֹן עַכְלָה הַסֵּתָא וְזֵמָה אֲסֵם עַל הַיּוֹן דְּקָרוֹב לְכֹאֵת מִן הַכּוֹנֵה הַנְּכֹכֵי מַחְמַת
 וְאִכְוִלָה וּפְתִיָה מוֹתָר * בְּבֵית הַכְּנַסֵּת דְּאִין בּוֹ אִכְוִלָה וּפְתִיָה רַק הַכֹּל רַכָּה וּתְפִלָּה זְהוּ דְּרָאָה
 עַל אַחַת כַּמָּה וּכְמָה דְּמוֹתָר לְשׁוֹרֵר שִׁיר מִלְּהוֹרֵאוֹת לֹא לֵאלֹהֵי יִתְב' וְכֹל הַמִּרְבָּה לְסוֹרֵר וְהַלְּהִים
 יַעֲבָדוּ בְּקוֹל עֵרֵב וְכוּ' וְכִיכֹחַ הַרְוִיָה מְשׁוֹבָח וְאֵם מוֹתָר [אֲרַבְּבָא מְזוּבָה] הִלְלָה מְזוּבָה לֹאנוֹס
 עַל הָאֲרֵץ לְלִמּוֹד לְתַכְלֹלָה לְשׁוֹכֵל לְעַמּוֹד וְלִסְר' בְּקֶרֶם בְּקוֹל עוֹז זְהוּ דְּרֹדֵר הַמְּזוּבָה הִיא בַּחֲבֵר'
 כִּי בְרוּב עַם הַדְּרַת מַלְךְ * וּפְלִטֵי הַגְּבוּרִים פֶּרַק אִין עוֹמְדִין מְסִיקָה נְמִי לְהַתֵּר וְזֵה אִינוּן כְּרִיךְ
 לַפְּנִים * הַצִּעִיר אֲהֵב הָאֵמֶת וְלִמֵּי פִּאֲמָרוּ *
 לִיב סְרוּוָּל

יֵי לֹא יָדַע בְּכֹל אֱלֹהֵי כִי מְזוּבָה רַבָּה וְעֲלֵינוּ נֹאמַר כִּבְדֵי אֵת ה' מְהוֹכֵךְ אֵל תִּקְרִי מְהוֹכֵךְ אֱלֹהֵי
 מַחְנֵכֶךְ וּמִי שְׁמוּחָה בִּיד מִי שְׁמַנְגֵן וּמְשׁוֹרֵר בְּבֵית הַכְּנַסֵּת בַּשְּׁבָתוֹת וּבִימֵי טוֹבוֹים וּבַחֲפֵת
 חֲתָנִים וּבְרִית מִילָה לֹא רָאָה מֵאוֹרוֹת מַעֲוֵלִים וְהַדְּבָרִים פְּשׁוּטִים יוֹתֵר מִבְּיַעֲתָא בְּכוֹתָא *
 הַצִּעִיר בְּרוּךְ בַּכְּמָ' שְׁמוּוָּל זְלָהָה :

קָרָא קָא בְּנוֹת הַשְּׁמִיעֵי אֵת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עֵרֵב וּמִדְּקֵאמַר כִּי קוֹלְךָ עֵרֵב מִשְׁמַע שְׂכָל שְׁוִיָּה
 עֵרֵב בְּיוֹתֵר בְּיוֹתֵר רַבִּי לִפְנֵי יְתִבְרַךְ וּמִדְּקֵאמַר קוֹלְךָ סָתֵם וְלֹא קֵאמַר בְּאוֹרֵיתָא וְלֹא בְּרַבֵּר
 פְּרִטֵי מִשְׁמַע שְׂכָל שְׁוִיָּה לְעַבְדֵי יְת' לְרִיחַ נִיחּוּחַ לִפְנֵינוּ וּבְפֶרֶט בְּהִלָּל וּמִמְזוּרִים וּדְבָרֵי שִׁיר
 זַעֲבָח אֲלֵינוּ יְת' וּבְהִלָּלוּתֵם וּשְׁרִירֵם יִשְׂרָאֵל כַּחֵם וּבְהֵם נֹאמַר כִּבְדֵי אֵת ה' מְהוֹכֵךְ מִמָּה שְׁחַנְכֶךְ וְהֵם
 הַקְּלוֹת הַעֵרֵבֵי הַבְּחִי' בַּמַּשְׁקָל וּשְׁיַעוֹר כְּפִי דְרִכֵּי הַמּוֹסִיקָה וּמִשְׁבַּח אֲכִי לְעַשׂוֹתֵי נֹאֵם הַקְּטָן
 עוֹרָא מִפְּאֲנוּ אִישׁ בְּנִטּוּבָה :

מֵאִין רָלָא יָדַע בְּטוֹב הַשִּׁיר לֹא יָדַע מֵהַ יְדוּן בִּיהַ מְטוֹבֵי עֲרֵבוֹתוֹ וְתוֹעֲלָתוֹ אֲשֶׁר בְּסָמִים מִמַּעַל
 וְאֲשֶׁר בְּאֲרֵץ כַּאֲשֶׁר כֹּתְבֵתִי בְּסִפְרֵי צִיּוֹן אֲשֶׁר לִי מִפְּלִאֵי סְבֻלוֹתֵינוּ כִּי הוּא דְּבַר אֱלֹהֵי בְּאֵמֶת
 וְעַם בְּתֵאמֵר חֲמִישִׁי הַכְּרַחֲתֵי מִרְבּוֹי מֵאֲמָרֵי חֲזַל עֲלֵינוּ בְּגִמְרָא בְּמִדְרָשִׁים וּבְסִפְרֵי הַזֵּהָר וּכְמָה
 סִפְרֵי חֲכָמַת הָאֵמֶת וּמִרְעוּת כֹּל הַפּוֹסֵקִים כֹּלֵם כִּי הַמּוֹסִיקָה טוֹבָה בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאֲרָם וְלִיכֹא
 מֵאִין רַבְלִיגֵי רַבְּמִזְמוֹרוֹת שְׁרִירִים וּפְשׁוּטִים לְהִלָּל לֹא לֵהֵיכָן בְּבֵית הַכְּנַסֵּת וּבְכֹל שְׁמַחָה שְׂל מְזוּבָה
 מוֹתָרָת

קרש כלה היא אצלנו והייבום אנו לקשטת ולשמחה ככל מיני שמחה והמועדים
 גם כן נאמ'וביום שמחתכם ומועדיכם ומצוה על השצ' לחנעי קולו בתפלתו ביותר
 זאם יוכל לחשמיע קולו יחידו כאילו עשרה משוררים יחד האם לא יהיה טוב • או
 אם יעמדו אצלו מסייעים אשר חנגם ה' קול ערב ובלי סדר רק אה' אר'את כנהוג
 כל היום בין קהלות האשכנזים וזמרו עמו ויקרה שיתיחסו ויערכו לו האם יחשב
 לחם לחטאי וכתוב כבר את ה' מהונך ודרשו ז"ל מטה שהננך כיצד אם יש לך קול
 ערב וכו' ואם כן אטו בשביל שחנן ה' לאלה יריעת החכמה כסדרה ובאים לכבד
 בה ה' יהיו חטאים בנפשותם חלילה נגזור אם כן על שלוחי צבור שיהיו נוערים
 בחמור'ולא ינעימו קולם ויקרא עליהם נתנה עלי בקולה דומרא דסד' דאסיר אפי'
 ביחיד וראי משמע שהרי אמרו זמרא דגראי אי אסיר ומיחיד הו' • ואנו אשר
 היינו בעלי המוסיקא בתפלותינו והודאותינו עתה נהי'לכו אל העמי אשר יאמרו
 כי אין אתנו עוד חכמה ונצעק אל אלהי אבותינו ככלב וכעורב • סוף דבר אין בזה
 ודאי משום אל תשמחו ישראל אל גיל ולא עלה על דעת שום בד' או חכם לאסור
 מלשבח לה' ית' בקול היותר נעים שאפשר ובחכמה הזאת המעוררת הנפשות
 לכבודו כאשר משלמותה האריכו לספר רבי מהאחרונים • והרי חסידים הראשונים
 היו מרקדים לפני הכלה כראיתא בט' כתובות בכמה מיני קלות והמחול והריקוד
 שמחה קלה מן הזמר ורבה ממנו ואהניא ליה שטתיה ושטותיה לההוא סבא כמו
 שנו'שם • וביום שמחת תורה יש הזנים מרקדים וסת' בהיקם בב'ה ועושים שאר מיני
 שמחה ולא ראינו מוחה בידם כי טוב לחודות לה' ככל אופן נכבד ומפואר • ואולם
 עוד שמעתי דמסתייע האוסר ממאי דכתיב איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר
 נמצא דרוקא זה שהוא שיר ה' אסור עודנו חוץ מאדמתנו • וגם כות קרא ולא דקדק
 שהרי שאלת האויבים בני בבל לישראל היתה שישירו לחם לבקשתם משיר שהיו
 הלוי'אומרים בבית המקדש וזהו שירו לנו משיר ציון ולא אמרו שירו וזמרו סתם •
 והם היו משיבים איך נשיר את שיר ה' הקדוש מיוחד לביתו על אדמת נכר ולא
 אמרו איך נשיר סתם אלא את שיר ה' וברור פי' רש' ז"ל על נהרות בבל כשירדנו
 לגולה וטאלם נצ' שישירו לו כמו שהיו משוררים על הרוכן עכ' • וכן אע' ז"ל פי' זה
 המזמר נאמ'על לשון הלויים שהם המשוררי'כגלותם על בבל עכ' • ואם אסור לנו
 עתה לחקריב חוצה לארץ בשביל זה יאסרו התפלות שכנגד תמידן תקנום •
 וכן המזמורים שהיו אומרים הלויים על הרוכן יאסר לנו לאומרם עתה בגלותנו •
 אין מקום לגמגם רק על הלומדים חכמה ואת כאשר ישירו וזמרו שלא בב'ה ודבר
 מצוה אלא מתלמידים או מוכירים לעצמם • וגם זה ודאי שרי' דהרי הוכחנו לעיל
 שרשי ותוספות ורמב"ם וכל גדולי עולם לא אסרו זמרא רפומא אלא להתענג כמו
 בין או במלכ' אבל בכל אופן אחר שרי' • ועוד דכ' להתלמד יהא מותר כי אם
 כשר הדבר וטוב לעשותו לשמח חתן וכלה וכב'ה להודות לאל ובכל דבר מצוה
 איך יעשו זה אם לא ילמדו תחלה • וגם אחרי שידעו קצת וצריך להשתלם יותר
 ולמעמד בזכרונם מה שידעו כי בימים הבאים הכל נשכח • את זר' ראה קטן
 שב' תלמידים ונתן אל לבו ועתה עיניו א' נהרי נחלי דבש וחכמה לקיים או לבטל
 את אשר כתב המחקק • ארינאס וטוב מוקק • הקעיר יחודה אריה ממוריא •

פירושו לדעתי דאלכ מה הרוחנו אם היה שולח לחם בשיר מאל תשמח או מאי
 חיות דבשיר עדיף מאל תשמח אלא כיון דעקר השאלה וחת שובת היה על השיר
 במשת הלל בשיר שבו מפורש לא ישתו וין וכן סוכר הרמבם מרכת ואפי' שירה
 בפה על היין אסורה כדלעיל מכלל דשלא על היין מותרת ואף שחמור כתב סי'
 הנל ולו זה תוספות מפרשים דאפי' בלא משתה נמי ועל דברי רמבם כתב אבל הוא
 ביאר בתש' דאפי' בפה אסור אף בלא משתה וכו' וזה הביא בעל ש"ה לומר רש"י
 זמימו' פסקו דדוקא בבית המשתה כו' מיהו כתב חמור בשם מימון ואפי' שלא בבית
 משתה וכו' עכ"ז אומר אני דלעולם ועד גם התוס' ורמבם סוכרים כרש"י שלא על
 היין שרי מרכת חמור שם ולו ותוס' מפרשים דאפי' בלא משתה נמי ודוקא למי
 שרגיל בכך כההיא דאיתא בירוש' ריש גלוחא הוה קאי ודמיך בזמר פי' בשכבו
 ובקומו היו מזמרים לפניו עכ"ל והיא החלוקה חד' שאמרת לענג עצמו כמלכים
 זבענין זה ס' ל גם לרמבם בתש' ראף בפה ושלא במשתה אסור וכן לתוספו' אבל
 בפה שלא במשתה ושלא לענג כבני מלכים לא לשמח עצמו לתור' או להתלמד
 או במצות שר או מוטל וכיוצא ואצל לדבר מצוה אליבא דכ"ע מותר דזיל כתר
 מעמא כל זה נאסר מפני החרבן והגלות ההווה עלינו ואיך נשמח זבירת קדשנו
 לשמח ואנו גולי' ועל לו אמרו פ' חלק אודנא דשמעא ומרא תעקר זמרא בביתא
 דורבא בספיא וכו' ואל תשמח ישראל גיל ועודך בעמיס אבל היכא דליבא היכרא
 דשמחת חול לא אל גיל לא במשתה וין ולא כמלכי' בפה מותר אך אם יהיה
 לדבר מצוה כמו לחתן וכלה וכיוצא נער יכתבהו דמות גמור הוא דהא אפי' זמרא
 דמנא ובמשתה היין שחן שתי החלוקות היותר המורות גבי חתן וכלה וכיוצא
 חתירו' במנא דחמור א"ח סי' ש"ח כתב בשם אב"י העורי שמותר בשבת לומר לגוי
 לנגן ככלי שיר בחופות דאמירה לגוי במקום מצוה שרי וכו' הרי שקרא מצוה
 לנגן במשתה היין דחתימת דברי רמבם סוף הלכות תענית כך הסוכר נהגו כל
 ישראל לומר דברי תושבחות או שיר של תוראות לאל וכיוצא בהן על היין עכ'
 וחמור שם אבל מותר לומר שירות ותושבחות על היין בבית המשתה עכ' וסמך ח'
 ט"ב הביאו בי' שם כתב דלשמח חתן וכלה שהוא שיר של מצוה כותר' וכן פסק
 וכתב הוא מהרי" קארו בקצורו והגיה המניה וכן לצורך מצוה כגון בבית חתן
 וכלה הכל שרי עכ' וכתב מרובע נר' מ"ש חר"ף פ' אין עומדין עלה דההיא דמר
 עוקבא הא דאמרינן זמרא דפומא אסיר ח"מ כגון נגינות של אהבת אר"כ לחברו
 ולשבח יפה ביופיו כגון שהי שמעאלי קורי' לחם אשער אבל דברי שירות ותושבחות
 וזכרון חסדיו של הבה אין אדם מישר נמנע מואת ומנהג כל ישראל לאמרן בבתי
 חתני' ובבתי משתאו' בקול נגינות ובקול שמחה ולא ראינו מי שמיחה בזאת עכ"ל
 ומ"ש כל הקורא פסוק משיר חשירים ועושה אותו במין זמר כו' ברור הוא שלדכו
 נקט שיר חשירים להיותו שיר של אהבי' של קדש ואסור לעשותו חול' וכן מ"ש
 הקורא פסוק בבית המשתה שלא בזמנו' רצה באו' שלא בזמנו' שלא לשמחת חתן
 או שלא לדבר בתורה ולא רצה לומר וראי שיהא אסור לומר פסוק בזמנו' לכבוד ה'
 ואינו רואה שיטל ספק כל מי שיש לו מוח בקרקרו דלהלל לה' בזכרה כב"ה
 בשבתות רשומים ויום טוב יקרא דבר מצוה כמו לשמח חתן וכלה אשר כל שבת

קדש

פסק

שאלה

יש אתנו יודע ער מה בחכמת השיר רל המוסיקא ששח או שמנה
 בני דעת מבני קהלנו יצו אשר בחגים ובמועדים ישאו קולם וירונו
 בבית הכנסת שיר ושבתח הלל וזמרה אין כאלהינו עלינו לשבח יגדל וארון עולם
 וכיוצא לכבוד ה' בסדר ויחס ערך הקולות בחכמה הנוכרת ויקס אדם לגרשם
 בשיר שפתותיו עונה ואומר כי לא נכון לעשות כן כי אם לשוש אסור והמזמר
 אסור ותלולים כאשר חמה בחכמת הזמר האמור אסורים משחרב הבית משום אל
 תשבח ישראל אל ניל כעמים ואתם הוציא לבוז בדבר זה בעיני ההמון אשר שמעו
 את קולם עם חיותם רובם מתופשי התורה יצא נא דבר מלכו מלפני המורי בתורה
 בהלכה אם יש איסור בדבר ואם קול הפוסל הוא זה או קול ערב למינו להלל ית:

תשובה

הא מלתא איתא בפ"ק דגמין דגרסינן התם שלחו ליה למר
 עוקבא זמרא מל דאסיר שרטט וכתב לחו אל תשבח ישראל
 אל ניל בעמים ולשלח להו מהכא בשיר לא ישתו יין אי מההו הא חמ זמרא דמנא
 אסיר אבל דפומא שרי קמל וממאי דאמר דלא שלח ליה בשיר לא שמעי דזמרא
 דפומא נמי אסיר נדמה לו לאוסר לאסור זה דזמרא דפומא תוא ומה גם בראותו
 שכתב הטור ארח היים סימן תקס זל ואסרו כל מיני שיר בין בכלי בין בפה וכו'
 ושתרמבם ביאר בת"ש דאפי' בפת אסור אף בלא משתה ואין חלוק בין לשון עברי
 ללשון ערבי כו' עכ"ל ואולי עינו ראה בשל אחרי' טחפוסקי נכ' כל שונות אלו וקרא
 זה דגרסי' בסוף סוטה אמר רב אודנא דשמעא זמרא תעקר אמר רבא זמרא כביהא
 חורבא כסיפא שנא קול ישורר בחלון חורב בסף ובפ' חלק ת"ד הקורא פסוק משיר
 חשירו ועושה אותו כמין זמר כו' ולכן אמר כי לא טוב הדבר לשורר איך שיהיה
 אכן מי לא ידע בכל אלה שכל מיני זמר לדבר מצודה מותר גמור הוה ודברי בר
 עוקבא קראם מתנמנס ומה שדברו הפוסקים הנל קראם סרונין ועל כן לא יצא
 מלתא שיש עושי אלהיה הנה המעמיק בעיניו כל הנאמר בזה במקומותיהם ימצא כי
 ששה חלוקו בדבר שתי הנה כמעשה הזמר וארבע כבונתו וזמנו האזמרא דמנא
 הב' זמרא דפומא הנ' לשורר כמשתה חיון הד' לענג עצמו כמלכים הח' לשבח חתן
 זכלה או דבר מצודה ואנו נוסיף בה עוד אחת ללמוד החכם או להתעסק בה לזיכרה
 לעתורו במצודה הא' זמרא דמנא הוא היותר המור לכולי עלמא דלחבי ידע מר
 עוקבא רבזה לא יפקפקו אלא דסד דמנא אסיר אבל דפומא שרי ולחבי לא כתב
 להו בשיר דהוה משמע במנא כיון דלשתות ולזמר בפה א"א וכתב להו אל תשבח
 דמשמע בכל גונא אף בפה וכן הרמבם כתב זל סוף חל' תענית וכן גורו שלא לנגן
 בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמעי קול של שיר אסור לשמוח בהם ואסור לשמען
 בפני החרבן ואפי' שירה בפה על חיון אסור וכו' עכ"ל הרי שאם' שהניגון בכלי אסור
 ואפי' שירה בפה שקלה ממנו על חיון אמנם צריכים אנו להבין עתה לענין הכונה
 והזמן דנראה ודאי דזמרא דפומא בלא משתה חיון מותר מדכתב רשי' עלה דהא
 דמר עוקבא זמרא מל דאסור לשורר בתוך בית המשתאות לאפוקי שלא נבין
 אסור בעלמא בכל אופן וכך התוספו' כן משמע מדקאמר ולישלח להו בשיר וגו'
 פירושו

7

לכן הנני יוסף להפליא * עדה וקהלה שמען קולי *

שלחו	לחוביל שי	לכן ישי	חבור	זמירות זה	בנגונים
יגל	וירון בו	קרב לבו	מכל	חמורות חזן	ומטמונים
ביקס	בישראל	יבורך אל	נקרא	כמו בנו	ורב אונים
דיגיל	בבין שרים	פני שרים	לשיר	למו דוכסים	וחשמנים
אחר	פאר העם	אשר הועם	הכל	ברוב ימים	ורוב שנים
חשיב	עטרתה	לישנותה	כימי	בני לוי	בדוכנים
חביא	כמוסיקה	מתוקקה	דברי	תהלותיו	וברננים
יחרו	לגיל והון	פני ארון	שבת	וכל יום טוב	וחומנים
ולכל	דבר מצות	ועזו חרוד	חתן	וכלתו	ואב בנים
תמיד	אנוש רוצה	יהי מוצא	שירות	ותשבחות	כזומנים
לכבוד	ארון עולם	כאראלם	לפצות	כעל עונב	כעל מינים
לא עור	דבר מרי	לעם עכרי	יתן	בקול הבו	גאיונים
יראו	בכל בינה	היות מנה	גם לו	כמו הם ה-	מוזיינים
חלש	במהלוטות	וכחכמות	גבור	והסון הוא	כאלונים
בין כך	ערי יצמח	הלא ישמח	משה	במתנה	כשושנים
בחר	במחברתו	לתפארתו	סלם	עלות עמו	במשענים
יכת	כמוכן הוא	כעושחו	כזכות	פעולתו	במשמנים
חיים	והצלחה	וכל שמחה	לו עם	מחבר זה	בכל פנים
ער צור	למקדשו	בתדושו	ישיב	בשיר שפה	לנאמנים

כפתח הזה מאז מקדם ולכן פגמות נעשות כוכיות ויראה הרואה כי נראה לעין המחבר
 טוב שהקורא יגידו האותיות לאחור ויקראו למפרע מלו הזמר הגורי' בפי כל מלהפך קדר
 הנורות מהמורגל ועיניהם יפיתו לנטות ימין כדרך שאנו בני ברית כותבים פן תטרף
 דעתם ולמכה זוג לא חש על כל אשר חכנו כקוד מהתבו' כי בסיר רוב מזויז אכל הסטה
 מן ומחין הן בקריאה בסגס נכון למזמרים יסגוהו לבטות בספתותיהם המלות כהלכות
 בני קורן וטעמן ורקרוקן לתפארת הקריאזו והיא תהלתם ועתה ברוכים אתם קהל אמוני
 אחרי אשר זכינו להתחיל לסלום וכראתה הקמת בימינו מהנכון הלז כותב וחוקק תהלות
 אלו בסיר תנו כבוד לה' לפאר מקום מקוש מעט ושמחות מכה בהם בזמנים זמניהם
 ולמדתם אותם את בניכם להביץ בחכמה המון מביץ עם תלמיד כאמור בלוי' כי כן בטחתי
 מינס זאת חבור זה לאורה וירבו לומריה ביטחאל על מנת לסורר להדר אלהינו בס וכינזא
 בהם ולהסיר מלב העקוב כל טינא אס באלי ומצא בבני הגולה חיזה אחד מן המתחסרי'
 המרחיקי' כל חדש וכל ביכה אשר איז להם חלק בה יחפז לאמור אשר דבר זה מדברים ולא
 דיוק ראותי להעלות פה על ספר אשר כתבתי בתשובת סאלה זה יח סבי' בהיותי מביץ
 תורה בקיק פיר' ארה יעא לסתום פה דובר בלבלה בנרון זה וחתמו עליו כל גאנוי ויכז' אה
 אשר בימים ההם יראו רבי' ולא ייראו מגשת לחכמה הזאת אף כי רוחם בקרבם יסחרם
 ללמוד ולעשות עד אשר תסוב חמת אבינו שבסמים ורחם יזכור יבנה ביתו נאווה קדם
 נישקוד את בני לוי למשפחותם לעתים ומחלקותיהם למזמרות והיו הפירות בבית ה' ובכל
 העדה אף גילת ורכן מרוב טובי לא כיום הזם אשר כל א' ממנו שר בפירים עם לב רע
 תקוצר רוח ומעבודה קשה מזרת הגלות בפיו יסיר את הסירה ועליו לבו דוי
 כי אז לא יבא מזמר בקהל ה' אשר לא יהיה לו על מה להשמח כספם
 וזהבם אתם שרות וכרמים וה' להם לאור עולם על כן
 יחדו ירכנו כי עין בעין יראו בפונ ה' כיון
 עהרה אמן :

יהודה אריה ממודינא בכהר יצחק זל

אל כל און מלין תבחן שלום

שפת

אמת תסוף לעד הוא המפורר במחברותיו באומרו מה תאמר חכמת הנבון
 אל האחרים נבב בנבתי מארץ ועבריים כי בפרוח חכמים כמו עשב בכל
 מדע לפני ב' ישראל ויכבו מהם כל החכמות הרמות והאומות מכבדים ומנשאים אותם ועל
 עבר כנפרי גם היא כחמת מהנה לא נעדרה אחת בתמים ומהם מאיש לוקחה זאתי ומי
 ישכח המלך דוד זקן ועמלו לא יזכור עוד אשר גמל לו מראש בסרר לימוד פרק בסיר לכל
 בני חסף והיחזק וירוחז ככתוב בספר דברי חמים להבונם משום השמעת קול והנח להם
 כלים מאליהם זמרא רמנא וזמרא רפומא כי מספטם כל הימים אשר עמד בית ה' על
 מכובי ראשון לפני ועשה חסד להמטיכו משפט קדש • אכן קורות בתינו הזרים ורהיטנו
 דרהיטנא מפוזרי בארצות וילדי הזמן ככריס הספיקו להשכיחם מכל דעה ולהעבירם מכל
 השכלי כי אף ה' היה בעם ויזיקהו ויסכלהו וטעהו כור רק מכל בינה ואף גם זאת בהיות
 בארץ לא להם אברה מחכמת חכמיו ותקח אונם שמץ ממנה אחרי כן מזולתם סריר מעיר
 בדורות אלה באחרית הימים • והללו את שם ה' כי נשגב שלמה לברו בימינו בחכמה
 זו • ויחס מכל האדם לא לבר מאומתכו כי ירמיהו ויטה ערוך מאתמול לרבים אנשי עם
 מתשפחות הארמה • אשר עכ' שרת את פני בהירות רוממות דוכסי מאכ'טווה גם מאמר
 לפני • וחי עוד לכבד אשר בחיים היום ירום ויגבה הורו והררו אמן ומכאו חן חבוריו
 במוס'יקה מלפון אחרת אשר בספר החקו הכל אשר לא מישראל המה ועל ערבים בתוכם
 תלו ככרותיהם ויאמרו ה' יקח עבריים זו כחו לאלהיו פעל ועשה להוסיף מחול על הקדש
 לכבד חוכמו ממה שחננו ואף הוא היה מתכוין לבחור את השם אשר קנה לו כנגד המברכי
 את ה' ויום יום לעומת מחברתו היה מביא אותה מזמור לרוד או ממכסרי תפלה או שכחה
 הלל ומרת יה עד כי מסכיל לאסף קבץ כמה מהם והיו לאחרים בידו וכאשר סוררו אנשי
 אותם והתעבנו על רוב טובם והמקסיבי הזמירו כל אחר ערבה אזנו משמוע וישמע יתרו
 חזקו עליו דברי סרירי עם ובראשם הנדיב המהולל לעולם כמה משה סלס ישמרו אלום
 ממעל ינאל לתתם אל הרפסם להסאיר אחריו עם טוב מבנים כי הוא מתחיל אקר לא יוסג
 ולא בהיותה כזאת בישראל • ולזכות חביריו היות כי יסוררו והרבים ישארו ויפראלים ירונו
 במועדים ובחנפוסים של משה • גם אנכי מאז נמיתי במספר אנהביו הפצתי בו עוד מאד
 והערתני עליו רברי • עד כי אסתיעא מלתא תורות לבורא כל וביא פנים עד משבר אשר
 סברתי לראות פניו פתח אתנו בא והסכים לשלם נדרו להרשים ברבר הכרור וכדי ליתן סכר
 למביאיהם לכך נמחה וניהחזין אמר להקרבא ליה מכהן בתפלה למען איש האלהי הנזכר
 כהונן וכראוי נאותי בנה לעמוד על כל צרה שלא תבא על החבור לסדרו להרדו להגיה אורו
 ולפקוח עינים על עבירות וחטאות הרפוס • והגם כי נהפך לאכל ככורי ואני מקור דמעה
 על לבי חלל בני החמד זבולן כע' היר בחור בן כ"א פנס נעים זמירות קולו ערב ומראהו
 באות אשר שפכו דמו כתי' חנס כת רוכוס מבני עמנו זה כשמה חרשים ברור זה ימח שמים
 מאכה הנחם כשפי לא אשמע עוד בקול פרים ושרות • בכל זאת לא חפצתי להעביר על
 המנהג אמרתי בשכר זאת ירחם ה' על כשמתו וליתר היהודים תהיה לאורה ושמחה • הנס
 אי' אנכי כשב על עין התלאכה ומודיע בשערי לרבים כי לא נקלה היא היות כי לא נעשה

שיר לְסִירֵי אֶחָד לְשֵׁלֵמָה • אֶחָד מֵרַב לְכַבֵּדוֹ אִישׁ מְלֻמֵּו • הֵאָה הִקְטַן בְּבִנֵי עַמּוֹ •
 גְּדוֹל אֶחָד בְּאֶחָד מֵי יְדֵי הַמַּטְוִחַ
 לְפִי תוֹמוֹ :

בֵּל תּוֹפְשׁוּ בְּנוֹר וְתוֹף וְנִבֵּל
 חַיִּים שָׂאוּ זְמֵרָת וְגַם הַטִּיבוּ
 גִּבּוֹן תְּרוּעַת קוֹל וְשִׁיר הַקְּשִׁיבוּ
 בֵּל בְּעַלֵּי הַשִּׁיר גַּעֲמֵי חֶבֶל •
 כִּי תַעֲרִיב לֵאל כַּמְנַחַת חֶבֶל
 זְמֵרָת רַגְנֹתָיו אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ
 אֵלָיו • בְּנוֹעֵם רֵב • וְכֵם תִּשְׁיָבוּ
 אַמּוֹ • וְגַם יִגּוֹן וְאַנְחַת אֶבֶל •

שירי שלמה הֵן מֵאֵד נֵאֲדָרוּ
 לְשֵׁם שֶׁבּוֹ תְּרַשִׁישׁ וְגַם אֶחָלֵמָה
 אֶפְתָּבֶם יִזְוָרְעוּ וְכֵם נִטְעוּ •
 וְכִבֵּל דְּבַר מִצּוּחַ הֵלֵא יִנְבְּרוּ
 עַל כָּל בְּנֵי גִילִם • וְיִדְם רֵמָה
 עַל פִּי אֲדָנִי יִחַנו יִסְעוּ •

וּמִסָּף עוֹד לְאַחַר • לְמַכְנַח חֲזוֹמוֹר • סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הַרְמָה •

רְשׁוֹ וּמִירוֹת אֵל וְעַל הַ
 רְגוֹ-גִנִּים הֵן חוּא מְשׁוֹשֵׁב }
 מֵרֵי עוֹלָם וּמִסְלוֹ — } **ש**
 יִירוּ בַתּוֹךְ חֵיבֵל וְחָאוּ }
ל רַד שְׁלֵמָה זֶה כְּלִי עֶצֶל
 שׁוֹרְרִים לִימֵד כִּרְבֵי גִיל
 וְעֵרִים חֲגִים כַּמְקַח־
 דָּוִם וְכוּל עֵילַח לְכַר עֵיל } **ה**

אֶחָד נִמְרָ סִפְרוּ כִּי תֵם נִשְׁלָם •
 תִּקְרִיב אֹתוֹ לְכַמֵּר מִשַׁח סִלָּם •

אל איש חיל רב פעלים תודה וגדולה בו כלולים
ופריו קדש חלולים

הה קיני ורומי הנטב כמה משה סלם יכו עוסה חיל
וקוראם במנטובה

גם מתחיל גם משלום גם מאז פתח לי און ה' אלהים ונחני להבין ולהורו בחכמת
המוסיקה רבתי ונתי בחכמותי ברוב סרעפי בקרבי הפחעטעה נפסי לקחת
מראשית כל תרומת קול להודות לרוב בערבות בקול רנה ותודה כי זה קול האר' לכבר
את ה' במה שהכאחו אים אשר כבדכתי ויהי ה' למסען לי ויתן כפי זמירו חרסות אשר
עשיתי בסר' ריקמתי בקולות ערבות נעימות בימיכן כנוח עלי הרוח מיוחדי' לזמני מסון
ולמועדים טובים ונפתי לא אכלא כי תמיד הגדלתי והוספתי הסתרלות להגדיל מזמורי
דוד מלך ישראל ולהאדירם עד אשר סמתי חק גבול להרבה מהם בדרכי המוסיקה לבעבור
יהיה להם יתר שאת לאון אשר מלין תבחן ואחרי אשר חנני ה' לחזות כנועם ולהוכיח קולי
למעשהו ראיתי כי טוב לזכות את הרבים ולהביא אל הרפנס מבחר זמירותי אשר עשיתי
לא לכבודי כ' לכבוד אבי שבסמים אשר עשה לי את הנסע הזאת ולעולם חודנו ונהנה
מדי דברי בי תרתי בלבי למי מקצוים אפנה להקריב על מזבחנו מנחת תודה זו ואלא
עיני וארא כי טוב תתי את דודי אליך נכבד וחשוב בישראל מתת אותם לאים אחר כי אמנס
יודע כל סער עמי כמה מעלות טובות לגבר אשר דרכו נסדרה כמוך והנה סלם הדרך
והדרך מוכב ארצה וראשון מגיע הסמימה וגם שלטת יחכך כודע למטב העוטה כשלמה
אור התפאר והעוז כי על כן בחרתי הסתוסף בכל יפעתך ומתת מהדרך עלי ועל פועל ידי
כוסף כי להיותי קסור בעבותות החסדים והטובות אשר גמלתני ואשר גמלו עלי הטלמים
הנודך כע' אכפרס מחול ירבון ראיתי חובה לעצמי לכבד מכבדי ולהקרי קרבי זה בהיכלך
אר' ומסירי אהנך זאת ועוד כי כמה פעמים במכותך יגעתי ומזאתי ותכנתי עמודי
הסור בשפתי רכנות ואם כן אופה ממך הקול ומידך כתי לך והנה כי כן זאת מנחתי
כתונה נתונה שלוחים אליך כאור ואדיר ובמו פי אתחנן תיקר כא בעיניך וימיך תסעדה
וענותך תרבה והיה כאשר ירים משה ירו לקבלה בסבר פנים יפות יהללוה בסערים
ותהי נסאת חן בעיני כל רואיה והנה עורני מדבר אשרוש את כפי אל ה' בבלותי ובבעותי
יפרוש עליך סכת שלובו וירומך לרשת משכנות ההלחה ויחולו עליך ועל כל באבאיך
כל הכרכות הכתובות בספר תורת משה מאנטובה יום ר' חסון הספג

עובר מאהבה לאר'

השעיר שלמה מהארומים

א ב ג ד

7792
MVS

סיכטו
השירים
אשר לשלמה

מומרים ושירות ותשבחות אשר
 חביא בחכמת הנגון והמוסיקה
 לשלמה ד' ה' ו' ח' קולות
 כמר שלמה מתאדומים יצו
 מדרי קק מאנטוכה
 לחודו לח' ולזכר לשמו עליון בכל
 דבר שבקרושה הרשח
 בארץ:

פה ויניציאה ספג

כמצות השרים
 פיטרו ולורניצו בראגאדיני
 כבית יואני קאליאוני

Appresso gli Illust. Sig.
 Pietro e Lorenzo Brag.

ACQUISITIO
 N. 59,786

[Res. Vm. 254